

INFORME DE CONJUNTURA

L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Sumari

Activitat Econòmica	1
Ocupació	2
L'afiliació a la Seg. Social	3
Atur	4
Preus (IPC)	5
Fiinançament	7
Altres indicadors d'activitat	9
Comerç Exterior	11
Índex de quadres i gràfics	13

Previsions

Ocupació	☹️
Atur	😊
Preus (IPC)	☹️
Activitat empresarial	😊
Finançament	😊
Comerç exterior	☹️

Llegenda icones:

Empitjora

Igual

Millora

Quart trimestre de 2016

Al darrer trimestre de l'exercici de 2016 l'activitat econòmica ha continuat al ritme de creuer dels trimestres anteriors, però és un vaixell pesat i carregat d'inseguretats pel que fa a les previsions de futur. L'anàlisi interanual del darrer trimestre permet comparar-ne els resultats amb els de 2015 i, en aquest sentit, es pot assenyalar que no hi han grans expectatives d'optimisme pel que fa a una millora de la situació que pugui generar més confiança en el futur immediat.

Durant aquest exercici, l'indicador del PIB de la zona ha tingut un creixement similar al d'espanyol i al català (al voltant del 3 %), però l'ocupació no s'ha recuperat, ja que ha caigut un 0,19 % en dades interanuals. L'atur ha disminuït fins a taxes similars a les de 2009, un fet molt positiu si es considera que a partir de 2011 es van registrar taxes bastant elevades. Tot i això, en la disminució de l'atur té una incidència primordial la disminució dels actius i de la taxa d'activitat més que no pas la creació de nova ocupació, que, d'altra banda, és molt estacional.

El nombre d'afiliats al Règim General de la Seguretat Social (és a dir, les persones assalariades) ha augmentat, i aquesta ocupació s'ha createn empreses de més de 5 treballadors i a les de més envergadura. Aquesta dada mostra una certa necessitat de consolidar la producció per part de l'oferta, cosa que ha comportat un augment significatiu de l'afiliació que, tot i ser lleugerament inferior a la catalana, ha registrat valors positius. Tanmateix, no s'ha de perdre la perspectiva i cal tenir en compte que encara és un 15 % inferior a la de 2007.

En aquest trimestre ha sorprès el relativament elevat augment de l'índex de preus de consum, que contrasta amb l'indicador negatiu dels darrers tres anys. En butlletins anteriors comentàvem que no creïem que aquests indicadors suggerissin l'entrada en una deflació, sinó que més aviat eren conseqüència de la caiguda del preu del petroli i de l'estancament de la demanda interna. Ara, l'increment del moviment de la demanda i l'augment relatiu del preu del petroli han comportat un fort augment relatiu dels preus que s'ha concentrat en el quart trimestre de l'exercici.

El finançament empresarial ha millorat durant l'exercici, tot i que es manifesta un cert despallanquejament en l'activitat financera de la zona. Les hipoteques han augmentat, encara que menys que al conjunt català, i també ho ha fet el nombre de societats constituïdes, tot i que el nombre de les dissoltes ha estat molt elevat.

En aquest informe, els resultats del port de Tarragona i de l'aeroport de Reus s'analitzen en base anual atesa la rellevància que tenen com a indicadors de l'activitat econòmica global de la zona. En dades interanuals fins al novembre, el nombre de tones transportades al port de Tarragona ha disminuït i el tràfic de contenidors continua a la baixa. Per la seva banda, el nombre de viatgers de l'aeroport de Reus ha augmentat un 16 %.

2. L'OCUPACIÓ

Quadre 1. Els ocupats. Quart trimestre de 2016

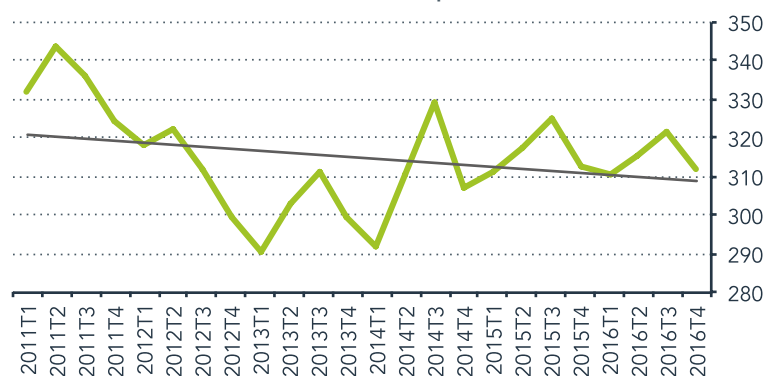
TOTAL	2013	2014	2015	2016
Nombre d'ocupats	299,60	307,10	312,30	311,70
Variació anual	0,00	2,50	1,69	-0,19

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
Milers				
2013	13,30	48,90	26,30	211,10
2014	11,90	57,00	23,20	215,00
2015	16,60	53,70	23,40	218,60
2016	18,20	58,00	21,00	214,60
Sig. Sectorial %				
2013	4,44	16,32	8,78	70,46
2014	3,87	18,56	7,55	70,01
2015	5,32	17,20	7,49	70,00
2016	5,84	18,61	6,74	68,85
Var. interanual %				
2012-13	-9,52	-7,39	-2,95	2,93
2013-14	-10,53	16,56	-11,79	1,85
2014-15	39,50	-5,79	0,86	1,67
2015-16	9,64	8,01	-10,26	-1,83

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Gràfic 1. Nombre d'ocupats en milers

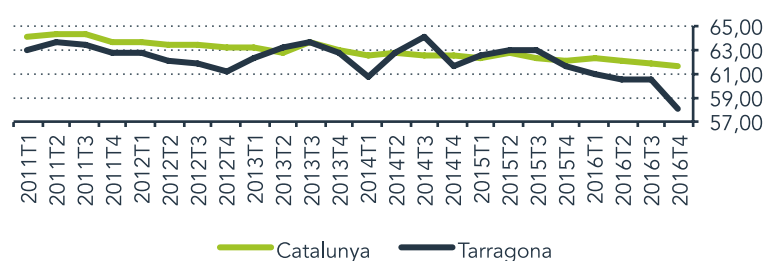
Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Quadre 2. La creació d'ocupació durant l'exercici de 2016

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Barcelona	1,9	-11,5	9,3	91,0	90,7
Girona	0,0	-4,9	3,9	15,6	14,5
Lleida	-1,9	4,0	-3,3	-3,6	-4,7
Tarragona	1,6	4,3	-2,4	-4,0	-0,5
Catalunya	1,6	-8,2	7,5	99,1	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Gràfic 2. La taxa d'activitat

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

2. L'ocupació. Visió general i comarcal

En dades interanuals, al darrer trimestre de 2016 el nombre d'ocupats a la zona ha disminuït un 0,19 %, una xifra que suposa una variació significativa respecte del fort augment que es va registrar a finals de l'exercici anterior. L'augment del nombre d'ocupats s'ha produït en l'agricultura i, sobretot, en la indústria, mentre que la construcció i els serveis han experimentat una forta correcció a la baixa.

Els ocupats han augmentat un 9,64 % en l'agricultura i un 8,01 % en la indústria en dades interanuals, mentre que han disminuït un 10,26 % en la construcció i un 1,83 % en els serveis. Aquesta dinàmica ha comportat una reordenació de l'estructura sectorial de l'ocupació, de la qual els serveis han passat a ocupar menys del 70 % després d'haver superat aquest percentatge durant diversos anys. La indústria, per la seva banda, ha tornat al percentatge de 2014, mentre que el pes relatiu de la construcció ha seguit caient de manera continuada. L'agricultura ha igualat el percentatge de l'any 2015 i s'apropa al 6 %. L'estructura de l'ocupació de la zona divergeix de la del conjunt català, on els serveis representen el 74,4 % del total i l'agricultura, l'11,7 %. La indústria, amb el 18,1 %, i la construcció, amb el 5,8 %, registren percentatges més similars.

Al gràfic 1 es mostren les diferències trimestrals del nombre de persones ocupades al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre, i es pot observar com, a partir del màxim del tercer trimestre de 2014, la variació disminueix progressivament. Tot i que conserva una forta estacionalitat —per tant, l'ocupació és superior al tercer trimestre com a conseqüència de l'estacionalitat turística—, podem observar com aquests pics són menors cada any.

Pel que fa a la comparació amb el total català, al quadre 2 es mostra com la creació d'ocupació s'ha produït a les províncies de Barcelona i Girona, mentre que a Lleida, principalment, i a Tarragona, en menor mesura, l'ocupació ha disminuït. Tal com hem indicat anteriorment, en el cas de les comarques de l'àrea l'augment correspon a l'agricultura i a la indústria, que també ha augmentat a Lleida. Per contra, a Barcelona i Girona l'increment ha estat en serveis i construcció, fet que indica una dinàmica diferent entre les dues zones que han creat més ocupació i les que l'han perduda.

La dinàmica d'ocupació assenyalada particularitats importants a les comarques de l'àrea. La principal és la dificultat per crear ocupació, ja que, malgrat els increments del PIB dels darrers anys, l'ocupació no ha augmentat. El nombre de contractes laborals signats a l'àrea representa el 10,43 % del total català, una xifra lleugerament inferior a la de 2015. D'altra banda, dels 304.071 contractes signats l'any 2016, el 90,74 % són temporals, un percentatge que indica la prevalença de la contractació temporal a la zona, que al conjunt català baixa fins al 87,56 %. El fet que es creïn menys llocs de treball dels esperats o necessaris a la zona incideix en la taxa d'activitat, que durant l'any 2016 ha experimentat una forta caiguda fins a situar-se més de tres punts per sota de la mitjana catalana. Aquests elements manifesten les dificultats que té el teixit productiu de l'àrea per crear llocs de treball estables i mostren que la disminució de la taxa d'atur està més relacionada amb la disminució de la població activa que no pas amb l'augment dels llocs de treball. L'afiliació a la Seguretat Social. Anàlisi per comarques

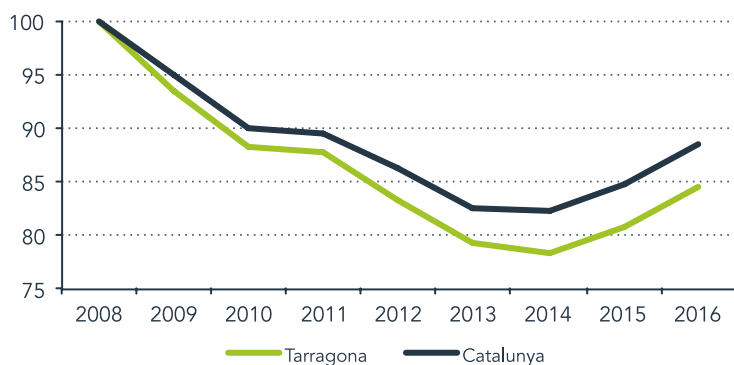
3. L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL

Quadre 3. Variació interanual d'afiliats a la Seguretat Social. Setembre de 2016

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total	Dif. Anual	Dif. Autònoms
Alt Camp	-3,58	1,68	-2,12	2,48	1,70	289	-31
Baix Camp	-1,22	5,83	6,42	2,90	3,53	2.043	66
Baix Ebre	1,98	1,58	11,92	3,09	3,59	798	49
Baix Penedès	-1,45	15,35	6,03	5,19	6,71	1.440	119
Conca de Barberà	-0,52	4,98	5,15	-0,29	2,32	162	-23
Montsià	2,49	5,46	5,55	4,50	4,64	821	11
Priorat	-5,26	4,95	-0,53	12,27	6,22	138	-12
Ribera d'Ebre	-0,97	18,96	-11,35	-3,97	-2,58	-133	-60
Tarragonès	-0,62	-0,30	11,27	2,34	2,56	2.753	121
Terra Alta	-	28,60	3,11	-8,25	0,96	31	-10
Camp de Tarragona	-2,07	3,49	7,85	2,80	3,21	6.825	240
Terres de l'Ebre	1,31	6,13	5,86	2,27	3,14	1.517	-10
Prov. Tarragona	-0,21	3,98	7,42	2,71	3,19	8.342	230
CATALUNYA	0,32	7,99	5,59	3,02	3,85	113.925	5.783

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

Gràfic3. Variació interanual d'afiliats al Règim General de la Seguretat Social (any 2007, base 100)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

Quadre 4. Distribució de l'augment de l'ocupació assalariada en funció de la grandària de les empreses. Desembre de 2016

	Fins a 5 treballadors	De 6 a 50 treballadors	De 51 a 250 treballadors	Més de 250 treballadors	TOTAL
Alt Camp	0,31	0,75	3,32	-0,43	3,94
Baix Camp	1,39	3,01	4,60	15,37	24,37
Baix Ebre	1,47	6,79	1,12	-0,15	9,23
Baix Penedès	1,10	3,61	5,72	5,86	16,28
Conca de Barberà	0,17	1,00	0,75	0,36	2,28
Montsià	0,51	5,10	-0,44	4,82	9,99
Priorat	0,63	1,12	0,10	-	1,85
Ribera d'Ebre	-0,92	0,39	-0,20	-0,17	-0,90
Tarragonès	2,63	15,09	12,78	1,95	32,45
Terra Alta	0,12	0,35	0,04	-	0,51
Camp de Tarragona	6,23	24,58	27,27	23,10	81,18
Terres de l'Ebre	1,17	12,64	0,52	4,50	18,82
Prov. Tarragona	7,40	37,22	27,79	27,60	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social

3. L'afiliació a la Seguretat Social. Anàlisi per comarques

El conjunt de les comarques de la zona ha experimentat un augment d'afiliacions a la Seguretat Social del 3,19 % en dades interanuals fins al desembre de 2016. Aquesta xifra és lleugerament superior al Camp de Tarragona que a les Terres de l'Ebre i lleugerament inferior a la del conjunt català, que ha estat del 3,85 %. Per comarques, les variacions per sobre de la mitjana del conjunt català s'han registrat al Baix Penedès, el Montsià i el Priorat, i les menors, a l'Alt Camp, a la Conca de Barberà, al Tarragonès i a la Terra Alta. A la Ribera d'Ebre, l'augment en la indústria no ha pogut compensar la disminució global que s'ha produït per les caigudes en la resta de sectors.

Al valorar-les diferències entre el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, s'observa un augment més important de la construcció i dels serveis i una disminució de l'agricultura al Camp, mentre que a l'Ebre l'impuls superior s'ha produït principalment en la indústria, però també en l'agricultura.

En dades interanuals, el nombre d'autònoms ha disminuït a les Terres de l'Ebre i ha augmentat lleugerament al Camp de Tarragona. Al conjunt provincial la variació dels autònoms ha representat un 2,75 % de l'increment total de l'afiliació, mentre que al conjunt català la significació ha estat del 5 %.

A finals de 2016 el nombre d'afiliats a la Seguretat Social assalariats se situa 15 punts per sota del registre de finals de 2007. Al gràfic 3 es pot observar com la disminució ha estat constant fins al 2014 i com a partir d'aleshores augmenta. També s'hi pot veure que el descens ha estat superior al conjunt del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre que al conjunt català, i que el ritme de variacions ha estat similar a les dues zones, encara que a Catalunya es veuen menys dificultats per remuntar.

Durant els dos darrers anys s'ha creat ocupació assalariada a la zona. Al quadre 4 s'observa la significació que hi ha tingut el Camp de Tarragona, que ha representat més del 80 % de l'augment gràcies a la variació demés del 70 % que sumen el Baix Camp, Baix Penedès i Tarragonès. Al quadre 4 també destaca la significació que tenen les empreses d'entre 6 i 50 treballadors i de les més grans en aquest increment d'ocupació assalariada.

Per comarques la incidència més significativa correspon a les empreses més grans del Baix Camp i a les que tenen entre 6 i 50 treballadors del Tarragonès. En canvi, sembla les empreses amb menys de 5 treballadors, que són la gran majoria en el conjunt de l'àrea, han tingut una resistència superior a crear ocupació, ja que en conjunt només n'han representat el 7,40% en dades interanuals.

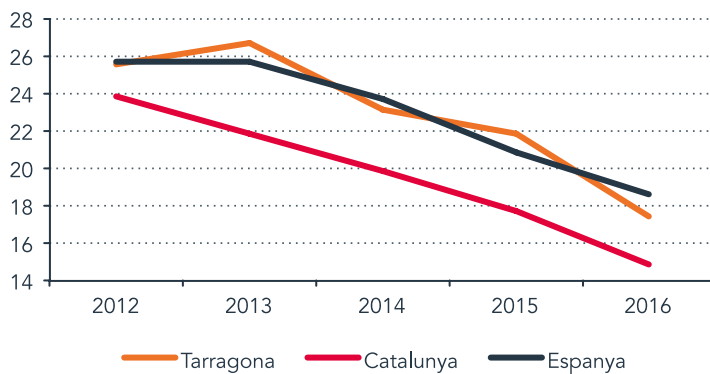
4. L'ATUR

Quadre 5. La taxa d'atur. Quart trimestre

	Tarragona	Catalunya	Espanya
2012	25,54	23,80	25,77
2013	26,65	21,87	25,73
2014	23,12	19,88	23,70
2015	21,92	17,73	20,90
2016	17,40	14,85	18,63
Variació interanual de la taxa d'atur (quart trimestre)			
2011-12	16,83	16,67	14,23
2012-13	4,35	-8,11	-0,16
2013-14	-13,25	-9,1	-7,89
2014-15	-5,19	-10,81	-11,81
2015-16	-20,62	-16,24	-10,86

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Gràfic 4. La variació de la taxa d'atur

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

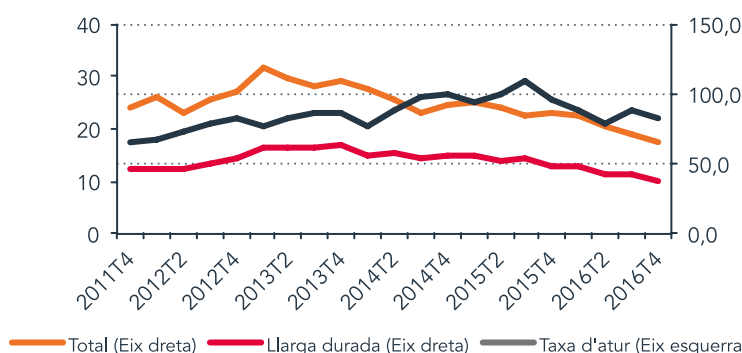
Quadre 6. Aturats en milers. Quart trimestre de 2016

Milers	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2013	108,8	2,6	6	3,8	31,8	64,5
2014	92,4	3,6	4,2	4	24,4	56,1
2015	87,7	4,4	2,3	3,5	29,8	47,7
2016	65,7	2,7	2,6	2,4	20,1	37,8
Taxa d'atur	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2013	26,65	16,35	10,93	12,62	13,09	12,88
2014	23,12	23,23	6,86	14,71	10,19	10,57
2015	21,92	20,95	4,11	13,01	11,99	11,35
2016	17,40	12,92	4,29	10,26	8,56	8,22
Distribució	TOTAL	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	P. ocupació*
2013	100	2,39	5,51	3,49	29,23	59,28
2014	100	3,9	4,55	4,33	26,41	60,71
2015	100	5,02	2,62	3,99	33,98	54,39
2016	100	4,11	3,96	3,65	30,59	57,53

* Aturats que cerquen la primera ocupació o que han deixat la seva ocupació fa més d'un any.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

Gràfic 5. El nombre d'aturats en milers i la taxa d'atur

Font: Elaboració pròpia a partir de l'EPA

4. L'atur

Al darrer trimestre de l'exercici la taxa d'atur ha experimentat un descens important en dades interanuals, molt superior a la disminució que s'ha registrat a Catalunya i a Espanya. Caldria retrocedir fins a l'any 2009 per trobar una taxa d'atur similar a l'actual. Aquest és un punt important per al mercat de treball de la zona, tot i que la taxa d'atur és molt superior a la catalana (si bé s'ha situat per sota de l'espanyola).

Al gràfic 4 s'observa, d'una manera més representativa, la caiguda de la taxa d'atur a Tarragona a partir de 2013 i com aquesta disminució és més contínua al conjunt català. També s'hi pot veure com la línia a la baixa de la zona experimenta un posicionament similar al del conjunt espanyol, excepte per les puntes visibles a Tarragona, que corresponen a la forta estacionalitat del seu mercat de treball.

L'anàlisi de l'atur per sectors mostra una disminució en els serveis, en l'agricultura i en la construcció, i un lleuger augment en la indústria (vegeu el quadre 6). La disminució també ha estat important en els aturats de llarga durada o en els que cerquen la primera ocupació, malgrat que la significació que tenen aquests últims en el nombre total d'aturats augmenta 3 punts en comparació de l'any anterior.

Si considerem la taxa d'atur sectorial, es pot observar com l'atur disminueix i arriba a nivells molt baixos en la indústria i en els serveis, mentre que es manté en taxes més altes en l'agricultura i en la construcció. La resistència a la baixa de l'important grup d'aturats de llarga durada és molt superior al descens del total des de 2011, tal com es pot observar al gràfic 5.

Tot i el descens de les xifres d'atur, al mercat de treball de l'àrea s'observa una resistència a la baixa que, conjuntament amb un estancament en la creació d'ocupació, indica que les disminucions en el nombre d'aturats són més aviat conseqüència d'una disminució dels actius. D'altra banda, això també es pot veure en considerar l'índex d'activitat de la població d'entre 16 i 65 anys de la zona que, tal com s'indica al gràfic 2, es troba tres punts per sota del català i registra un fort descens l'any 2016. Es pot considerar que la no-creació d'ocupació comporta una disminució del nombre de persones disposades a treballar i això, indirectament, fa disminuir el nombre d'aturats.

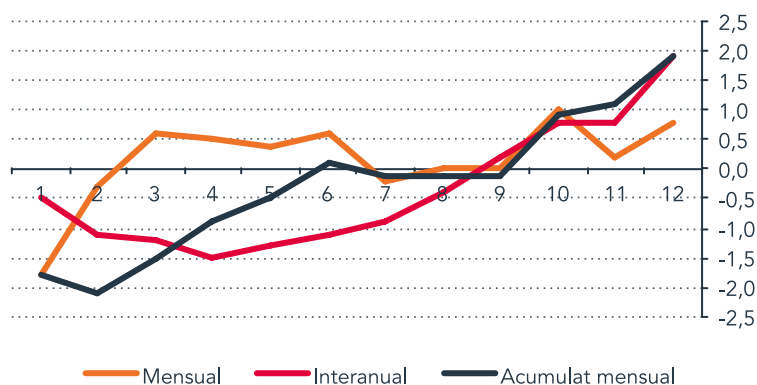
5. L'ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM (IPC)

Quadre 7. L'índex de preus de consum. Desembre de 2016

Base 2011	Tarragona	Catalunya	Espanya
Índex general	104,445	106,916	105,114
Aliments i begudes no alcohòliques	107,727	109,727	107,822
Begudes alcohòliques i tabac	115,754	116,143	116,604
Vestit i calçat	109,452	112,547	110,971
Habitatge	103,779	106,720	105,044
Parament de la llar	98,204	105,145	101,523
Medicina	112,898	113,837	110,983
Transports	99,174	100,620	100,846
Comunicacions	88,317	88,037	88,162
Esbarjo i cultura	99,205	103,785	100,368
Ensenyament	118,884	122,683	118,011
Hotels, cafès i restaurants	105,431	105,361	104,014
Altres béns i serveis	110,919	112,118	109,454
Variacions interanuals %			
Índex general	1,9	1,9	1,6
Aliments i begudes no alcohòliques	0,8	1,5	0,8
Begudes alcohòliques i tabac	0,9	1,0	0,9
Vestit i calçat	0,8	0,9	0,9
Habitatge	0,6	0,6	0,8
Parament de la llar	0,3	0,9	0,0
Medicina	-0,6	0,2	-0,1
Transports	5,2	4,9	4,7
Comunicacions	3,3	3,3	3,3
Esbarjo i cultura	1,9	1,6	0,5
Ensenyament	0,5	1,1	0,9
Hotels, cafès i restaurants	2,1	1,8	1,4
Altres béns i serveis	2,6	2,3	1,9

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Gràfic 6. La variació mensual de l'IPC a Tarragona. Any 2016

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

5. La variació dels preus

Durant l'exercici de 2016, la variació dels preus de consum ha experimentat un increment del 1,9 %, una xifra similar ala del conjunt català i 3 dècimes superior a la mitjana espanyola. Després de 3 anys de disminució de preus, al final de l'exercici de 2016 s'ha registrat un creixement inesperat dels preus per la repercussió, principalment, de l'augment dels preus del petroli. Pot ser que també hi hagi influït l'augment de la demanda, que ha comportat ajustos dels preus a l'alça per part de l'oferta.

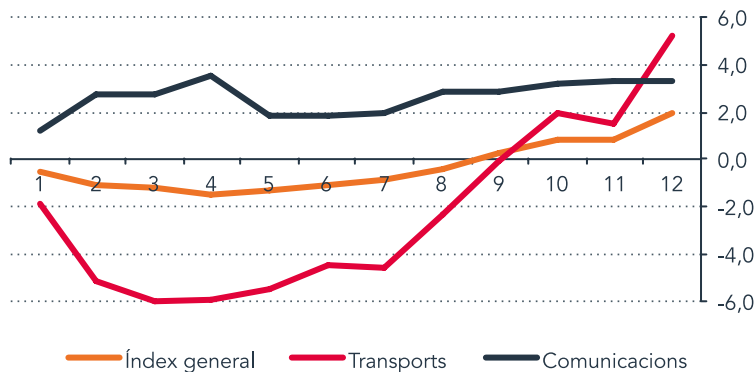
Si aquestes variacions s'analitzen mitjançant l'índex en base 100 per al 2011, es pot considerar que el global de les comarques de Tarragona es troba per sota del català i de l'espanyol. Si s'analitzen per grups, es pot afirmar que en tots l'acumulat es troba per sota del català tret de petites diferències al'alça en comunicacions i en hotels, cafès i restaurants.

Tot i l'augment significatiu de l'any 2016 (després de 3 anys amb un indicador de variació dels preus de consum negatiu), cal considerar que l'augment es troba dins d'uns paràmetres de moderació si es té en compte que en gairebé 6 anys la variació de preus ha estat d'un 4,44 %, amb diferències importants que es poden agrupar en tres grups. En primer lloc, el grup de sectors en què els preus han disminuït: com ara paraments de la llar, comunicacions, transports i esbarjo i cultura. En segon lloc, el grup de sectors en què els preus han experimentat una variació positiva més moderada (per sota del 10 % en 6 anys): alimentació; vestit i calçat, i hotels, cafès i restaurants. En tercer lloc, el grup dels sectors més alcistes, en què els preus han augmentat per sobre del 10 % en aquest període: begudes alcohòliques, medicina, ensenyament i altres béns i serveis.

Tal com s'ha dit anteriorment, la inflació de l'1,9 % del 2016 ha estat una sorpresa, principalment per la incidència que ha tingut al darrer trimestre de l'exercici. Si es considera l'evolució dels indicadors de la zona en comparació de la dels conjunts català i espanyol, hi ha quatre grups (en els quals se centren els increments) que han augmentat per sobre la mitjana d'altres llocs: transports; esbarjo i cultura; hotels, cafès i restauració, i altres béns i serveis. La resta de grups es troben per sota de l'indicador global.

5. L'ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM (IPC)

Gràfic 7. Els preus a Tarragona l'any 2016.
Variació mensual interanual de l'índex general,
del sector de transports i del sector de comunicacions

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

La moderació dels preus i una tònica similar als exercicis anteriors s'han donat fins a l'últim trimestre de l'any, tal com es pot observar al gràfic 6, en què es representen la variació interanual i l'acumulat anual. Això ha estat motivat per la variació en alguns grups, un fet que ens indica que de moment aquest rebot alcista no es pot valorar com un augment general de preus —malgrat haver fet un canvi important en un període curt de temps (tres mesos)—, sinó com una repercussió d'aquests grups més alcistes (concretament transports i comunicacions) en l'índex total.

Al gràfic 7 es mostra l'evolució mensual dels dos grups que han augmentat més l'any 2016 —els transports i les comunicacions— amb relació a la variació de l'índex general. Mentre que als transports l'augment s'ha registrat durant els darrers mesos, la variació acumulada en comunicacions està molt per sobre de l'índex general en tots els mesos de l'exercici.

Aquests dos sectors han volgut compensar la contenció dels anys anteriors de maneres diferents. Així, un s'ha ajustat a la caiguda dels preus del petroli i ha repercutit a l'alça, mentre que l'altre ha compensat l'ajust dels preus a la baixa (causat per avenços tècnics) aprofitant uns condicionants més positius del mercat, tot i que no hi ha hagut forts augments de demanda.

6. EL FINANÇAMENT DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

6. El finançament de l'activitat econòmica

Entre el segon i tercer trimestre de l'exercici s'ha manifestat una millora del finançament bancari de l'activitat econòmica i els indicadors de crèdit han incrementat després de la forta disminució de mitjan 2015. La variació ha estat més gran al segon trimestre que

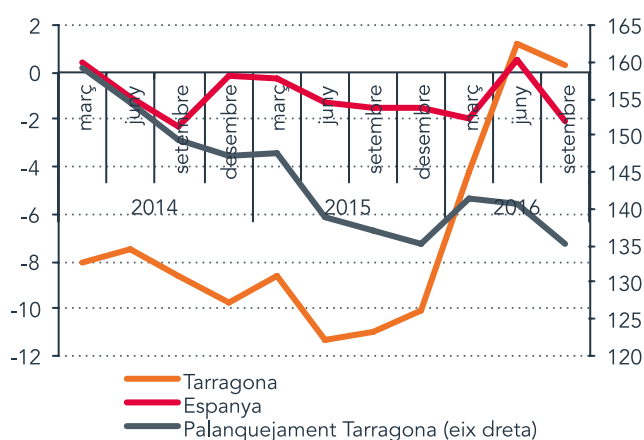
al tercer, tant en dades interanuals com de variació trimestral, ja que aquesta última mostra una disminució superior als 500 milions d'euros del crèdit viu d'un trimestre a l'altre. Els dipòsits augmenten tant en dades interanuals com de variació trimestral, i l'augment del palanquejament dels dos primers trimestres de l'exercici cau al tercer. Aquest indicador torna a situar-se en valors similars als de finals de l'any 2015, quan va assolir el punt més baix.

Quadre 8. Indicador de finançament bancari de l'activitat econòmica

	Milions d'euros		Variació interanual		Variació trimestral		Relació crèdit/dipòsit*100
	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Crèdits	Dipòsits	Indicador de palanquejament
Març 14	19.421	12.210	-8,02	2,95	-3,14	-3,84	159,06
Juny 14	19.095	12.364	-7,47	0,41	-1,68	1,26	154,44
Set. 14	18.595	12.438	-8,66	-0,31	-2,62	0,60	149,50
Des. 14	18.103	12.311	-9,71	-3,04	-2,65	-1,02	147,05
Març 15	17.737	12.017	-8,67	-1,58	-2,02	-2,39	147,60
Juny 15	16.924	12.175	-11,37	-1,53	-4,58	1,31	139,01
Set. 15	16.561	12.097	-10,94	-2,74	-2,14	-0,64	136,90
Des. 15	16.272	12.040	-10,11	-2,20	-1,75	-0,47	135,15
Març 16	16.995	12.019	-4,18	0,02	4,44	-0,17	141,40
Juny 16	17.120	12.182	1,16	0,06	0,74	1,36	140,54
Set. 16	16.614	12.269	0,32	1,42	-2,96	0,71	135,41

Font: Elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya

Gràfic 8. Variació interanual del crèdit i del palanquejament

Font: Elaboració pròpia a partir del Banc d'Espanya

Al gràfic 8 es pot observar la variació del crèdit, en termes interanuals, al conjunt del sistema bancari espanyol i a Tarragona. S'hi pot veure com, des del primer trimestre de 2014, el crèdit ha disminuït molt més a la zona, tot i la remuntada que ha registrat el 2016. El palanquejament de l'activitat

econòmica a la zona, que prové del sector bancari, es mostra a la baixa, tot i sersuperior a les mitjanes espanyola i catalana. Aquesta última experimenta una disminució continuada que planteja dificultats en l'estructura actual de finançament de l'activitat econòmica.

El crèdit hipotecari ha millorat. Així, ha registrat un augment de més de 6 punts durant l'exercici i ha incrementat unes dècimes el seu pes relatiu sobre el conjunt català pel que fa al nombre d'hipoteques, tot i que el valor d'aquestes hipoteques ha disminuït. Els augments més importants s'han registrat a les finques urbanes i, dins d'aquestes, als habitatges, tot i la disminució amb relació al total català. També ha augmentat l'import del crèdit del grup d'altres finques urbanes (en què s'ha estabilitzat el nombre de documents hipotecaris), amb una representació molt elevada al conjunt català. Pel que fa als solars, s'observa un fenomen contradictori: una caiguda important des de 2013 que contrasta amb el pes en augment dels nous títols hipotecaris amb relació al total català.

La millora del crèdit hipotecari a la zona comporta un augment del pes d'aquesta figura creditícia en el total de finançament bancari des de finals de 2014 i després d'una caiguda constant des de 2010 (vegeu el gràfic 9), tot i que encara està al nivell de l'any 2012.

6. EL FINANÇAMENT DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Quadre 9. La variació interanual del crèdit hipotecari la relació amb Catalunya (base 100 per a 2013)

		Tarragona			Relació Tarragona/Catalunya		
		2016*	2015	2014	2016	2015	2014
Total	Nombre	109,91	106,35	88,47	11,49	11,41	11,83
	Import	113,87	107,65	78,66	8,00	8,26	7,80
Finques rústiques	Nombre	96,56	96,56	112,21	26,89	22,41	29,43
	Import	104,99	91,70	115,78	17,36	19,15	21,99
Total finques urbanes	Nombre	110,54	106,81	87,36	11,22	11,18	11,42
	Import	114,42	108,65	76,33	7,76	8,02	7,35
Habitatges	Nombre	118,30	113,03	89,79	10,71	11,26	11,34
	Import	118,17	112,17	88,15	7,33	7,96	8,38
Solars	Nombre	49,78	35,37	41,05	13,72	8,73	8,81
	Import	68,64	44,87	69,19	7,44	4,64	8,50
Altres	Nombre	99,59	101,56	88,16	12,98	11,10	11,92
	Import	118,97	117,78	58,68	8,63	8,69	5,49

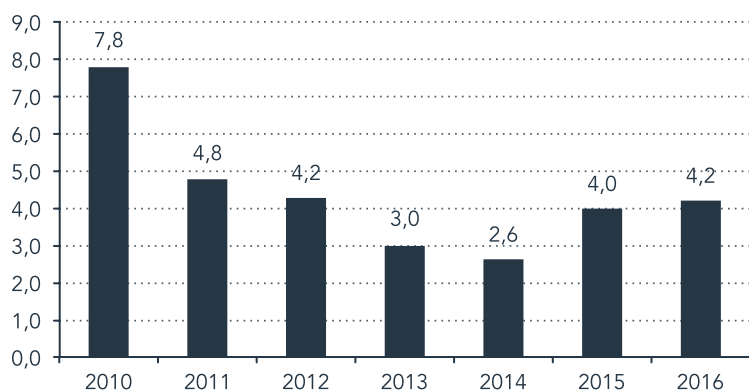
Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

L'activitat econòmica va agafant el ritme si considerem que hi ha una certa recuperació en el nombre de societats constituïdes i en la seva capitalització en comparació de l'exercici anterior i de la mitjana del període de 2013 a 2016. A més, disminueix el nombre de societats dissoltes. Aquestes xifres, d'un cert optimisme, també es complementen amb la significació dels indicadors de la zona respecte del total català, que també han millorat en comparació d'exercicis anteriors. Tot i això, cal considerar que el nombre i la capitalització de les societats constituïdes a la zona té un pes molt inferior al que representen el PIB o les exportacions de la zona al conjunt de Catalunya.

L'activitat econòmica va agafant el ritme si considerem que hi ha una certa recuperació en el nombre de societats constituïdes i en la seva capitalització en comparació de l'exercici anterior i de la mitjana del període de 2013 a 2016. A més, disminueix el nombre de societats dissoltes. Aquestes xifres, d'un cert optimisme, també es complementen amb la significació dels indicadors de la zona respecte del total català, que també han millorat en comparació d'exercicis anteriors. Tot i això, cal considerar que el nombre i la capitalització de les societats constituïdes a la zona té un pes molt inferior al que representen el PIB o les exportacions de la zona al conjunt de Catalunya.

En observar al gràfic 10 el nombre de societats constituïdes i dissoltes mensualment des de 2013, es veuen pics tant en la constitució com en la dissolució de societats que s'ajusten temporalment, amb incidència primer de les dissoltes i a continuació de les constituïdes. En aquesta dinàmica es pot establir alguna relació fiscal, cosa que indicaria una certa rellevància de les societats sense gaire capitalització i amb menys predisposició d'actius productius en el balanç.

Gràfic 9. Crèdit hipotecari respecte del total de crèdit bancari a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Quadre 10. Les societats empresarials a Tarragona. Relació amb el conjunt català

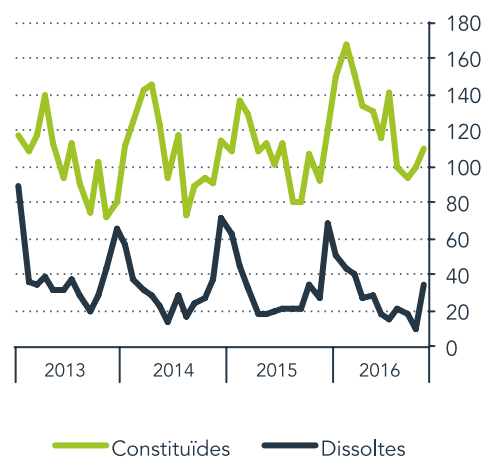
Tarragona	Constituïdes	Dissoltes	Capital Construïdes	Euros empresa*
2016**	1.392	309	54.666	39,27
2015	1.290	392	31.181	24,17
2014	1.322	396	116.375	88,03
2013	1.224	486	26.359	21,54
Període 2013/16	5.228	1583	228.581	43,72
Relació Tarragona/Catalunya	Constituïdes	Dissoltes	Capital Construïdes	Euros empresa*
2016**	7,44	15,51	7,03	-5,60
2015	7,12	16,30	3,61	-49,30
2014	7,45	14,85	7,73	3,73
2013	12,70	29,65	6,69	-47,36
Període 2013/16	8,14	18,19	6,45	-20,75

*Milers d'euros

**Fins al novembre

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Gràfic 10. Societats constituïdes i societats dissoltes mensualment a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

7. ALTRES INDICADORS D'ACTIVITAT

Quadre 11. El moviment de mercaderies al port de Tarragona*

	2016	Variació (%) 2016-15	Variació en tones 2016-15	Distribució 2016	Distribució 2015
Líquids a doll	18.147.664	-11,41	-2.337.018	63,92	67,18
Cru	7.533.778	-5,78	-462.431	26,54	26,22
Altres productes petrolífers	9.121.864	-14,70	-1.571.414	32,13	35,08
Químics i adobs	1.492.022	-16,89	-303.173	5,26	5,88
Sòlids a lloure	8.178.806	5,83	450.821	28,81	25,33
Per inst. especial	4.640.341	8,87	378.240	16,35	13,99
Sense inst. especial	3.538.465	2,09	72.581	12,46	11,34
Carrega general	1.842.624	-10,23	-209.999	6,49	6,72
Contentitzada	763.213	-12,22	-106.238	2,69	2,84
Altres mitjans	1.079.411	-8,77	-103.761	3,80	3,88
TOTAL GRANS TRÀFICS	28.169.094	-6,93	-2.096.196	99,22	99,24
Avituallament	14.280	-78,36	-51.695	0,05	0,08
Pesca	4.064	-14,30	-678	0,01	0,01
Tràfic local	3.675	-85,57	-21.800	0,01	0,08
Tràfic terrestre	198.828	9,54	17.315	0,70	0,59
TOTAL PORT	28.389.941	-7,05	-2.153.054	100,00	100

*Fins al novembre

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del port de Tarragona

7. Altres indicadors d'activitat: el port de Tarragona i l'aeroport de Reus

La valoració del tràfic del port de Tarragona i el nombre de passatgers de l'aeroport de Reus permeten definir millor la dinàmica econòmica de la zona durant l'exercici de 2016. Tots dos són punts importants en l'activitat productiva de l'àrea, un per la significació funcional que té en el comerç exterior i l'altre com a complement de l'activitat de serveis, principalment lligada a les possibilitats turístiques. Els resultats de l'activitat turística de l'exercici actual ja els vam analitzar l'anterior informe trimestral de conjuntura.

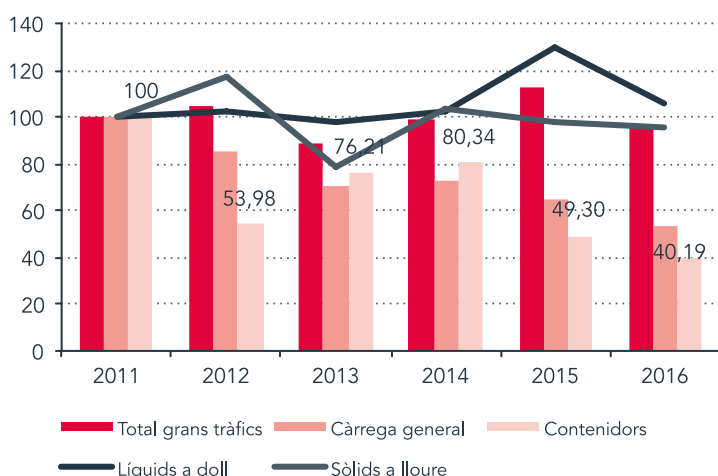
En dades interanuals dels primers onze mesos de l'any —és a dir, fins al novembre—, el port de Tarragona ha experimentat una disminució del 6,93 % dels grans tràfics motivada pel descens de líquids a doll (-11,41 %) i de la càrrega general (-10,23 %). En aquest últim sector, la caiguda del tràfic amb contenidors (-12,22 %) ha estat superior a la d'altres mitjans. L'augment dels sòlids a lloure (5,83 %), principalment del carbó i dels cereals, no ha pogut contenir la disminució global.

El port de Tarragona té un paper molt significatiu en el comerç amb l'exterior de la zona, de manera que l'especialització d'aquest comerç i la del port estan estretament lligades. En aquest sentit, és significatiu assenyalar que la funció del port com a punt de tràfic és més important en la importació que en l'exportació. La variació del tràfic generat per la importació es manté entre els 14 i els 15 milions de tones, i representa un 88 % del total importat des de fa uns anys. En canvi, tot i la importància de les exportacions, les tones exportades es troben molt per sota de les importades i han experimentat una disminució tendencial des de 2011. Així, han passat de més de 5 milions a aproximadament 4 milions.

L'especialització portuària en líquids i sòlids i la poca significació relativa de la càrrega general són una mostra de les dificultats que té el port per augmentar la càrrega. D'altra banda, no s'ha d'oblidar que està situat entre dos grans ports de tràfic contentenitzat, com són els de Barcelona i València. En aquest sentit, el gràfic 11, en què es poden observar les variacions d'aquest tipus de càrrega des de 2011, és molt representatiu.

Pel que fa a l'aeroport de Reus, el bon exercici turístic de 2016 n'ha implicat un augment del nombre de passatgers, que ha estat un 15,96 % superior a l'any

Gràfic 11. Variacions dels grans tràfics al port de Tarragona des de 2011

Nota: dades de l'any 2016 fins al novembre

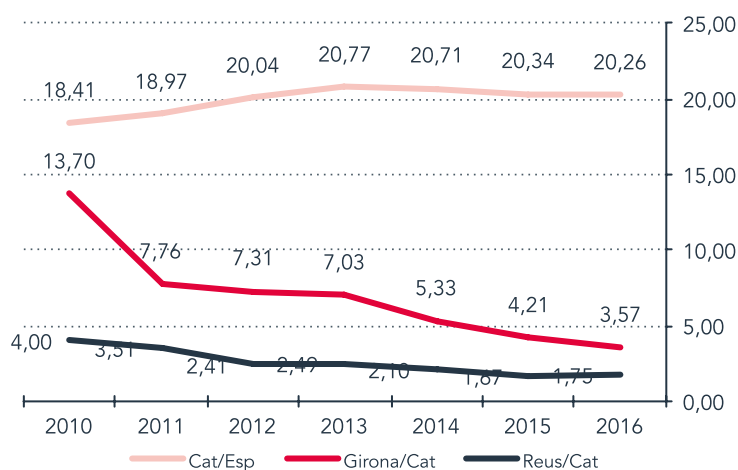
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del port de Tarragona

7. ALTRES INDICADORS D'ACTIVITAT

Quadre 12. El moviment de passatgers a l'aeroport de Reus

	Passatgers	Operacions	Viatgers/Operació
2010	1.419.851	26.520	53,54
2011	1.362.683	21.494	63,4
2012	937.341	16.112	58,18
2013	971.020	16.977	57,2
2014	850.648	15.986	53,21
2015	705.067	13.533	52,1
2016	817.611	14.472	56,50
	Passatgers	Operacions	Viatgers/Operació
2010	-16,8	-14,3	-2,92
2011	-4,03	-18,95	18,42
2012	-31,21	-25,04	-8,24
2013	3,59	5,37	-1,69
2014	-12,4	-5,84	-6,97
2015	-17,11	-15,34	-2,09
2016	15,96	6,94	8,44

Font: Elaboració pròpia a partir d'AENA

Gràfic 12. El tràfic d'Aena a Catalunya.
Relació de Catalunya amb el conjunt espanyol i
dels aeroports de Girona i Reus amb el global català

Font: Elaboració pròpia a partir d'AENA

anterior. També un augment del 6,94 % de les operacions, que ha representat un increment dels viatgers per operació, tot i que continuen per sota dels 60 com en els anys anteriors. El canvi interanual positiu de l'activitat és significatiu i contrasta amb el descens continuat dels darrers anys. Tot i això, el nombre actual de passatgers encara està un 40 % per sota del de l'any 2010.

Els canvis de la política empresarial d'AENA pel que fa a l'aeroport de Barcelona han implicat la caiguda del nombre de viatgers dels aeroports de Reus i Girona respecte del total català. Aquest fenomen ha permès que el nombre de viatgers de l'aeroport de Barcelona hagi augmentat, des de 2010, dos punts i mig la seva incidència en el conjunt d'aeroports espanyols.

Tanmateix, tot i que a partir de 2013 va augmentar el tràfic del Prat, ho va fer a un ritme similar al del conjunt del tràfic aeri espanyol. Així, el seu pes sobre el total espanyol s'ha estabilitzat en un 20,3 %, mentre que Girona i Reus han passat de significar el 17,7 % del tràfic català l'any 2010 al 5,4 % l'any 2016.

8. EL COMERÇ EXTERIOR

Quadre 13. Les exportacions i importacions de Tarragona (en milers d'euros)

	Any 2015		Any 2016	
	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	548.197	810.642	593.538	811.881
Febrer	532.482	792.430	610.534	750.042
Març	708.551	729.392	645.871	884.093
Abril	699.358	807.960	642.151	799.995
Maig	542.217	853.307	503.743	746.139
Juny	613.486	839.544	495.669	772.514
Juliol	608.762	962.693	521.886	704.490
Agost	462.131	851.164	553.842	715.144
Setembre	637.052	938.422	594.709	880.567
Octubre	738.497	963.002	635.996	981.422
Novembre	611.714	787.534	705.988	1.120.233
Desembre	537.634	1.004.198		
TOTAL	6.702.447	9.336.091	6.503.928	9.166.519

Variació interanual

	Exportació	Importació	Exportació	Importació
Gener	-9,27	-9,71	8,27	0,15
Febrer	-2,17	-29,55	14,66	-5,35
Març	11,61	-32,06	-8,85	21,21
Abril	9,17	-15,21	-8,18	-0,99
Maig	0,38	-10,35	-7,10	-12,56
Juny	21,17	-8,22	-19,20	-7,98
Juliol	10,28	-6,44	-14,27	-26,82
Agost	-13,3	-6,95	19,85	-15,98
Setembre	-0,66	-6,8	-6,65	-6,17
Octubre	19,9	-15,3	-13,88	1,91
Novembre	-0,98	-4,83	15,41	42,25
Desembre	-12,38	22,00		
TOTAL	2,53	-10,38	-2,96	-1,82

Font: Elaboració pròpia a partir d'ESTACOM (Icex)

Quadre 14. Variacions interanuals de tones i valor de la química i del total exportat i importat

Exportacions	PES	VALOR
Total	-9,40	-2,69
Química	-7,43	-11,41
No química	-15,81	3,77
Importacions	PES	VALOR
Total	-1,40	-2,11
Química	-3,85	-19,52
No química	4,73	16,31

Font: Elaboració pròpia a partir d'ESTACOM

8. El comerç exterior

En valors interanuals, el comerç de béns de la zona amb l'exterior ha disminuït durant l'exercici de 2016 (fins al novembre), concretament un 2,96 % pel que fa a les exportacions i un 1,82 % pel que fa a les importacions. Malgrat aquestes disminucions l'esforç exportador continua i l'estabilització a la baixa no s'ha vist afectada per algunes variacions alcistes del preu del petroli i dels seus derivats durant els darrers mesos de l'exercici. Aquest producte té un protagonisme especial en el comerç exterior de la zona, ja que disminueix el valor del que es compra i es ven, i afecta les tones comprades i venudes. A mitjà termini això pot implicar variacions de producció tot i compensar-se pel nivell d'estocs.

Tal com es pot observar al quadre 14, el valor total de les tones exportades per la zona ha disminuït en dades interanuals. En detall, les exportacions del sector químic han disminuït menys que la resta i que el total; en canvi, pel que fa al valor de les exportacions el descens és molt superior en la química, i la xifra de la no química augmenta.

Pel que fa a les importacions, les tones del sector químic importades disminueixen i el seu valor cau. En canvi, les conseqüències per al total importat es poden relativitzar, ja que estan compensades per l'activitat importadora de la no química, que té valors positius. Dins la química, les empreses que han tingut més pes en l'exposició a la baixa han estat les que depenen més directament del petroli, principalment per la disminució del seu preu, que ha provocat canvis en la producció i en el comerç amb l'exterior.

Les particularitats del comerç exterior de la zona determinen una dinàmica molt precisa que té com a conseqüència diferències importants respecte dels conjunts espanyol i català, tot i el pes que aquest comerç té al conjunt de Catalunya.

Al quadre 15 es pot observar com les exportacions i importacions han disminuït a Tarragona i han augmentat al conjunt català en dades interanuals fins al novembre, mentre que a l'espanyol les exportacions han augmentat i les importacions han disminuït. Aquesta dinàmica es conseqüència directa de les diferències que hem establert per la zona, el que ens porta a una disminució del seu pes en les exportacions i importacions catalanes.

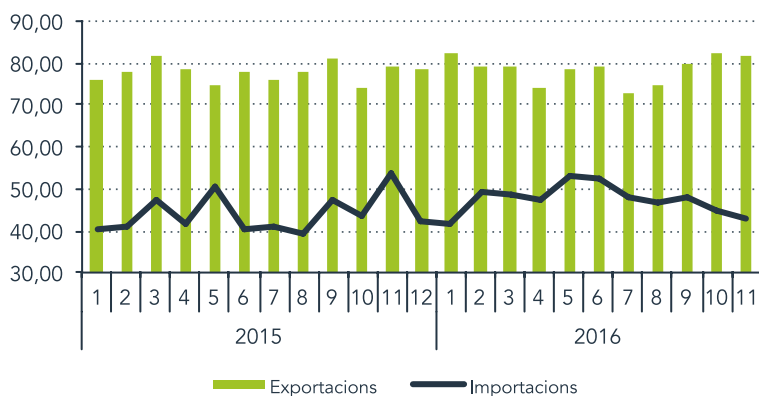
8. EL COMERÇ EXTERIOR

Quadre 15. Comparació dels indicadors

	Exportació	Importació
Tarragona		
Variació 2015-16 Acumulat novembre	-2,96	-1,82
Catalunya		
Variació 2015-16 Acumulat novembre	-2,96	-1,82
Espanya		
Variació 2015-16 Acumulat novembre	1,61	-0,93
Tarragona/Catalunya		
Any 2015	11,34	13,60
2016 fins al novembre	11,07	12,80

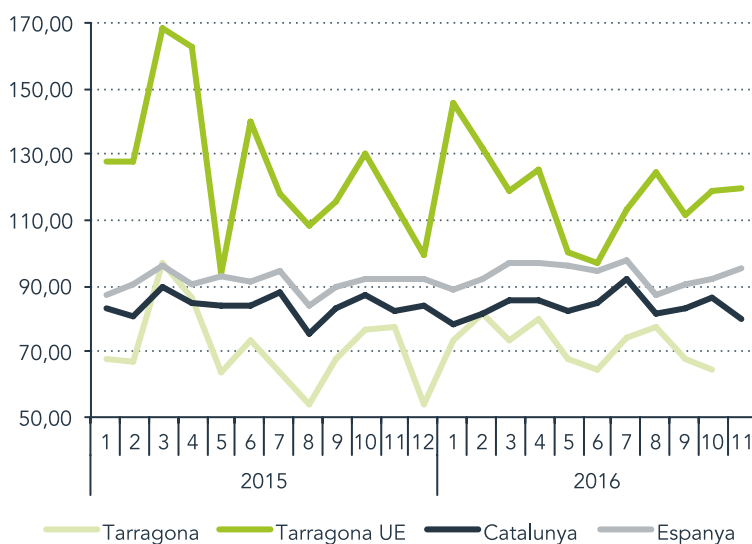
Font: Elaboració pròpia a partir d'ESTACOM (Icex)

Gràfic 13. Significació de les exportacions i importacions dels països de la Unió Europea respecte del total a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir d'ESTACOM (Icex)

Gràfic 14. L'índex de cobertura

Font: Elaboració pròpia a partir d'ESTACOM (Icex)

Tal com es pot observar al gràfic 13, a les comarques del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre, l'exportació s'orienta essencialment cap a la Unió Europea, amb percentatges propers al 80 %. Tot i les considerables oscil·lacions mensuals, la dependència d'aquests mercats és dominant. En canvi, l'origen de les importacions és diferent, ja que la UE només representa entre un 40 % i un 50 % del total. Aquesta dependència es deu a la significació del petroli —que prové de països de fora de la UE— en la importació de la zona i a la forta relació que tenen l'exportació química i la no química amb el mercat de la Unió.

Aquesta dependència, d'altra banda, genera una altra realitat que marca una diferència en els índexs de cobertura del comerç exterior de la zona. Tal com es mostra al gràfic 14, aquest índex té un valor de cobertura molt baix per al conjunt de productes, atesa la significació de les importacions, i és molt inferior al dels conjunts de Catalunya i Espanya.

En canvi, l'indicador de cobertura amb relació a la UE és positiu i normalment indica un bon superàvit, cosa que remarca la importància d'aquests mercats per a l'activitat econòmica de l'àrea.

9. ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS

Relació de quadres:

- Quadre 1.** Els ocupats. Quart trimestre de 2016
- Quadre 2.** La creació d'ocupació durant l'exercici de 2016
- Quadre 3.** Variació interanual d'afiliats a la Seguretat Social. Desembre de 2016
- Quadre 4.** Distribució de l'ocupació assalariada segons la grandària de les empreses. Desembre de 2016
- Quadre 5.** La taxa d'atur. Quart trimestre
- Quadre 6.** Aturats en milers. Quart trimestre de 2016
- Quadre 7.** L'índex de preus de consum. Desembre de 2016
- Quadre 8.** Indicador de finançament bancari de l'activitat econòmica
- Quadre 9.** La variació interanual del crèdit hipotecari i la relació amb Catalunya (base 100 per a 2013)
- Quadre 10.** Les societats empresarials a Tarragona. Relació amb el conjunt català.
- Quadre 11.** El moviment de mercaderies al port de Tarragona
- Quadre 12.** El moviment de passatgers a l'aeroport de Reus
- Quadre 13.** Les exportacions i importacions de Tarragona (en milers d'euros)
- Quadre 14.** Variacions interanuals de tones i valor de la química i del total exportat i importat
- Quadre 15.** Comparació dels indicadors

Relació de gràfics:

- Gràfic 1.** El nombre d'ocupats en milers
- Gràfic 2.** La taxa d'activitat
- Gràfic 3.** Variació interanual d'afiliats al Règim General de la Seguretat Social (any 2007, base 100)
- Gràfic 4.** La variació de la taxa d'atur
- Gràfic 5.** El nombre d'aturats en milers i la taxa d'atur
- Gràfic 6.** La variació mensual de l'IPC a Tarragona. Any 2016
- Gràfic 7.** Els preus a Tarragona l'any 2016. Variació mensual interanual de l'índex general, del sector de transports i del sector de comunicacions
- Gràfic 8.** Variació interanual del crèdit i del palanquejament
- Gràfic 9.** Crèdit hipotecari respecte del total de crèdit bancari a Tarragona
- Gràfic 10.** Societats constituïdes i societats dissoltes mensualment a Tarragona
- Gràfic 11.** Variacions dels grans tràfics al port de Tarragona desde 2011
- Gràfic 12.** El tràfic d'Aena a Catalunya. Relació de Catalunya amb el conjunt espanyol i dels aeroports de Girona i Reus amb el global català
- Gràfic 13.** Significació de les exportacions i importacions dels països de la Unió Europea respecte del total a Tarragona
- Gràfic 14.** L'índex de cobertura